

jelentősebb szerepet kapott a testnevelési órákon. Ez fontos új vonása az új testnevelési tantervnek, mivel ezen keresztül is fel kívánja hívni a figyelmet a testtartásjavítás fontosságára.

Tapasztalatom az, hogy az alsó tagozat nevelői az új tanterv ezen célkitűzését teljesen figyelmen kívül hagyták. Nem javítják a tanulók rossz testtartását, a már rosszul beidegzett tartáshibákat. Szinte elsiklanak felette.

Ennek okát abban látom, hogy az I—IV. o. nevelői még mindig nem eleget vannak tornateremben. Még mindig csak akkor tartják meg testnevelési óráikat, amikor szakfelügyeleti látogatás van az iskolában, vagy akkor, ha az igazgató látogatását várják. Ha pedig teremben vagy szabadban tartják meg óráikat, nem törődnek ezzel az igen fontos tényezővel, hiszen köti őket a tanterv maradéktalan megvalósítása. Így történik meg az, hogy az V. osztályba felkerülő tanuló majdnem teljes képzetlenséggel kerül a felső tagozatba.

Ez azonban nem jellemző Szeged iskoláira. Igen sok iskolában komoly alsótagozati testnevelési oktató-nevelő munka folyik. Pl. Gagarin, Gedói, Szilléri ált. iskolákban.

Beszélni kell még a tapasztalatok összegyűjtésénél az ún. „téli foglalkozásokról” is.

Minden nevelő nagy lelkesedéssel fogadta az új tanterv erre beállítható óraszámát. Tapasztalatom az, hogy az alsó, mind a felső tagozathban minden nevelő, ahol szakfelügyeleti látogatást végeztem, a beállított óraszámot túl is teljesítették. Az ebből a szempontból jónak mondható téli időjárás lehetővé tette ezt. És az ún. túlteljesítés ezen a területen nem vonta maga után a tantervi anyag lemaradását.

Nagyon sok iskolában korcsolyapályát készítettek, hogy teljesíteni tudják a tanterv elő-

írásait. Sok iskolában *órsők közötti* korcsolyabajnokság, *jéghoki-mérkőzések* zajlottak le. (Rókusi, Madách, Gagarin isk.) Volt olyan iskola, melynek testnevelési órái majdnem egész télen a korcsolyapályán valósultak meg. És ez nem volt hiba, mert a tanterv ezt is megengedi. Ezzel is nagyban hozzájárultak nevelőink az edzettebb ifjúság kialakításához.

Szólni kell még a tantervi anyag végrehajtásáról is.

Tapasztalatom az, hogy az új tanterv szűkített az előbbi tantervi anyaghoz viszonyítva, ebből következik, hogy a kartársak a tantervi anyagon kívül, annak megvalósítása után, többet is megtanítottak a tanulókkal. Ez minden iskolára egyaránt érvényes. Ez nem hiba, hiba csak akkor következik be, ha az számonkérés alá esik, értékeli, osztályozza azt a nevelő. Ilyen nem fordult elő.

Végül szólni kell az osztályozásról, értékelésről is.

Nevelőink ma már világosan látják, hogy a testnevelési követelmények osztályozása nem az ún. „centiméterezésen” alapuló osztályozás. Igen sok ellenőrző órán vettem részt, különösen a II. félévben, s mindenütt az érdemjegyet a *technikai végrehajtás*, az órához történő hozzáállás szabta meg. Minden nevelő figyelembe vette a testi adottságokat az értékelésénél, osztályozásánál.

Összefoglalva: Tapasztalatom az, hogy testnevelőink az új tantervet örömmel fogadták, mert közelebb áll a tanulókhöz, a nevelőhöz, az élthez. Megvalósításában vannak még zökkenők, de ha azt vesszük figyelembe, hogy az új tanterv csak egyéves múltra tekint vissza, a felmerült hiányosságok, éppen az elmúlt iskolai év tapasztalatai alapján, mindjobban kiküszöbölődnek.

Rakonczay László
szakfelügyelő

TANÍTÁSI VÁZLATOK

Gyakorlati foglalkozás I. o. Fonalmunka 1. óra (2)

Az előző óra anyaga: Papírmunka: a háromszoros szöglethajtással készített tárgyi formák gyakorlása: Papír-Péter.

A tanítás anyaga: Ugrókötel, gyepplő.

Az óra céljai:

1. Nevelési: Játsszék társaival egyetértésben, civakodás nélkül.
2. Oktatási: Egyszerű csomó, egyszerű kettős csomó, két szálon egyszerű csomó megtanítása zsinegen.

Szemléltetés: kész ugrókötel, gyeplő, kendernövény és tilolva.

Kellékek: minden tanulónak 3–4 m vastag zsinag, a tanítónak vastag, puha kötel.
Didaktikai feladatok: ténynyújtás, elemzés, általánosítás, rögzítés, gyakorlás, ellenőrzés.

Óratípus: vegyes.

Módszerek: bemutatás, szemléltetés, magyarázat, tanulók önálló munkája, ellenőrzés, beszélgetés, irányított megfigyelés.

Koncentráció: testneveléssel.

1. Szervezés:

a) Technikai: a tanulók mindent eltesznek a padról, a tanító kikészíti a zsinageket feldarabolva.

b) Tanulóközösségi: fegyelmezett osztálykép; a jelentésadás meghallgatása.

2. Előkészítő beszélgetés:

a) Mit készítettünk a múlt órán? Milyen anyaggal dolgoztunk eddig? Mit tanulunk vele?

b) Tudjátok, van két kisfiam. Tegnap olyan jót játszottak, pedig nem volt más játékuk, mint ez ni! (Vastag zsinag szemléltetése.) Mi ez? Hogyan lehet vele játszani? — Ki tudná megmutatni? — Nektek is adok egy-egy zsinaget. Osztás közben megbeszéljük a nevét (madzag, spárga, zsinag), melyik kifejezés a helyes. Miből készül? A kender szemléltetése. Készítenek másból is (papír-, műanyag- stb. zsinag). — Mit készíthetünk mi is ebből a zsinagból?

3. Célkitűzés: Hogyan lesz a zsinagból ugrókötel, gyeplő?

4. Az új anyag megtanítása.

A) Megbeszélés. — Mi van ennek a végén? (Szemléltetés.) Miért kell csomót kötni a végére? Miért kell a gyeplő végét összekötni? (Kibojtosodott végű zsinag szemléltetése.)

B) Az egyszerű csomó megtanítása: ugrókötel-készítés. Először ugrókötelet készítünk. Ki tud már csomót kötni? Mutasd meg! — Jó! Tanuljuk meg mindnyájan! — Bemutatás:

a) A zsinag egyik végével karikát, ívet alakítunk úgy, hogy a zsinag rövidebb végét fölül keresztbe teszem a jobb kezemmel, bal kézzel leszorítom, hogy szét ne jöjjön.

b) 2 ujjal: a mutató és hüvelykujjammal átnyúlok az íven és megfogom a zsinag végét, áthúrom magam felé az íven.

c) Meghúzom a két kezemmel: kész a csomó! Nem nagyon, hogy könnyen ki tudjam bontani. A bontás bemutatása.

d) Egyszerű csomó készítése közösen a tanítóval. Fogd a bal kezembe a zsinaget, ajtó felőli végét a jobb kezembe. Ellenőrzés. — Továbbiakban az a), b), c) pont szerint dolgozunk. Minden pontnál ellenőrzés, s csak ha mindenki tudja, akkor haladunk tovább. — Szétbontás; hogy még jobban megtanuljuk, többször is elkészítjük. — Ellenőrzés: bontás.

e) Egyszerű csomó készítése 3 szakaszban, vezénylésre. Én már nem mutatom. Mindhárom lépésnél ellenőrzés. — Bontás.

5. Értékelés. Sikerült-e mindenkinek a gyepelő? Szomszédok egymásét bírálják. Tanító értékkel.
6. Játék. Akik legfigyelmesebben dolgoztak — tanító kijelöli —, 3—4 pár kijön. Befogják a lovat. Ki legyen a ló? Ne civakodj! Hogy igazságos? — Majd cserélünk. — A „befogás” módja. — Körüllovagolják az osztályt. Csere. — Az udvaron tíz percben a többiek is kipróbálhatják. Mire kell vigyázni? — Majd meglátom!
7. Összefoglalás. Mivel dolgoztunk ma? Miből készül? Mit készítettünk belőle? Hogyan? Hányféle csomót tanultunk? — Mit szoktunk otthon csomózni? — A cipőfűzőt csomózzuk-e? Azt miért nem? Hogy azt hogyan kell, majd a jövő órán tanuljuk meg, ezért mindenki fűzős cipőben jöjjön!
8. Rendteremtés. A zsineg összehajtogatása. Mire kell vigyázni? Ne gubancold! — Ha hazamégy, hazaviheted. Kivel játszol vele otthon? — Sorakozó.

Rendes Béláné
gyakorló iskolai tanító, Baja

VÁZLAT

A Szépen szól a kis pacsirta kezdetű dal hallás utáni tanításának menete

A dal a felső ré tanításának témakörébe tartozik.

Az új hang tudatosítása után ez a dal alkalmas a felső „ré” dallamfordulatainak gyakorlására.

Ének—zene. IV. osztály. A felső „ré” dallamfordulatai. Időtartam: 45 perc

Megelőző anyag: Száraz tónak kezdetű kánon.

Az óra céljai:

1. Nevelési: honvédeink iránti tisztelet elmélyítése és természetszeretetre nevelés.
2. Oktatási: a dal hallás utáni megtanítása.
3. Képzési: hallásfejlesztés a felső ré dallamfordulatainak gyakorlásával. — (d' — r' — d' — l — s).

Szemléltetés: tábla képe, pacsirta képe, tanító hangja, gyermekhangszerek, hanglemez.

Kellékek: Síp, lemezjátszó, tankönyv, papírból kivágott madarak képe.

Koncentráció: olvasással: Segítenek a katonák című III-os olvasmánnyal és a tanulók élményeivel.

Didaktikai feladatok: ellenőrzés, ténynyújtás, elemzés, általánosítás, rögzítés és gyakorlati alkalmazás.

Módszerek: ellenőrzés osztályozással, bemutatás, megfigyeltetés, beszélgetés, a tanulók önálló munkája és gyakorlás.

1. Szervezés:

Technikai: ablaknyitás, szemléltető eszközök elhelyezése.

Közösségi: taneszközök előkészíttetése, fegyelmezett osztálykép kialakítása.

2. Hangszépités:

a) Kezdő ének: Elmegyek én, elmegyek kezdetű dal felismertetése dallamból, éneklése szöveggel, majd két szólamban két versszakkal.

Ez a dal hangulati kapcsolatban áll a tanítandó új dallal és alkalmas a többszólamúsági érzék fejlesztésére.